

מסורת הש"ס

(א) סוטה ט., ז. תוספתא פ"ב
ה"י ע"ש, ג. [סוטה לה. מנחות
נג.], ד. פסחים קיח.;

תורה אור השלם

1. וְתָתֵן רֹאשִׁי הַשֹּׁכֵב עָלַי
לֵאבִי הַנֶּגֶד הַנֶּגֶד מִתֵּן כֶּסֶף וְלוֹ
תְּהִיָּה לִּי מִשְׁכָּן אֲשֶׁר אֶשֶׁב עָלָה
לֹא יוֹכֵל שֶׁלֶחָה לִּי מִיָּמִי:
דְּבָרִים כִּי כֵּט
2. בִּי כִּל הַתְּאֵשֶׁת הָרָאִים אֵת
כְּבֹדִי וְאֵת אֲתָנִי אֲשֶׁר עֲשִׂיתִי
בְּמִצְרַיִם וּבְמִדְבָּר וְיִשְׂרָאֵל וְעַתָּה
שֶׁשֶׁר פָּעַמַּיִם וְלֹא יִשְׁמַע
כִּלְקִלִּי:
3. וְאִם אָמַת יְהוָה הַדְּבָר הַזֶּה
לֹא נִמְצָאוּ תְּהִלֹּתַי לְבָרִים כִּי
4. וְעַתָּה אֲתוּ מֵאֵה כֶּסֶף וְהָעֵץ
לֵאבִי וְנִדְרָה בִּי הָרָאִים שֶׁנֶּגֶד
עַל תְּהִלַּת יִשְׂרָאֵל וְלוֹ תְּהִיָּה
לֵאשֶׁה לֹא יוֹכֵל שֶׁלֶחָה לִּי
מִיָּמִי:
דְּבָרִים כִּי כֵּט
5. מִלְּבֹאֲתָה שֶׁפָּקַד יְהוָה לִּי
כִּי נִעַל מִלְּבֹאֲתָה: אֵיבֹב כִּי
6. וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר גָּלוּ עִמּוֹ
אִמְרוּ לִּי נִעַל לְעִלְתוֹת אֶל הָעָם
כִּי קִוּוּ אֲתוֹ מִמֶּנּוּ:
7. וְחִמּוֹת יִשְׂרָאֵל מִצָּרָה דְּבָר
הָאֶרֶץ רָעָה בְּמִגְרָה לִפְנֵי יְיָ
לִי מִבְּרִיךְ יֵלֵךְ
8. וְאִמְרוּ אֵל מִשֶׁה וּמִגְבִּיל יֵלֵךְ
בְּקִרְיַיִם בְּמִצְרַיִם וְקִרְתָּהּ לְמֹת
בְּמִדְבָּר כִּי זֹאת עֲשִׂיתִי לָךְ
לְהִצְרָאֵנִי מִמִּצְרַיִם:
שְׁמוֹת יֵא
9. אֲבוֹתַיִם בְּמִצְרַיִם לִי
הַשִּׁבְלִי וְנִפְלְאוֹתַי לִי וְכִדּוֹ
אֲתֵר בְּחֶסֶד יְיָ וְיִמְרֵי עַל יִם כִּי
סוֹף:
תְּהִלַּת יְיָ וְ
10. וְיִשְׁעִי יְיָ מִיֵּד הָדוּחַ אֵת
יִשְׂרָאֵל עַל מִצְרַיִם וְיִרְאָה
יִשְׂרָאֵל אֶת מִצְרַיִם מֵעַל
שֶׁפֶת הַיָּם:
שְׁמוֹת יֵא
11. וְכִלְדָּאֵם וְכִלְדָּאֵם וְכִלְדָּאֵם
לְשֹׁת מִקְרָה בִּי מִיֵּד הָדוּחַ
עַל כִּי קָרָה שְׁמֵהּ מִדְּבָר:
שְׁמוֹת יֵא
12. וְיִצְחָק שֶׁנֶּגֶד לִי מִיֵּד הָדוּחַ
הָעַם עַל מִשְׁה וְיִאמְרוּ לְמֹת
וְהָעֵלִיתִי מִמִּצְרַיִם לְקִרְתָּתִי
וְאֵת בְּנֵי וְאֵת מִקְרָה בִּי:
שְׁמוֹת יֵא
13. וְיִסְתֵּל כִּי דַחַח שֶׁנֶּגֶד יִשְׂרָאֵל
מִמִּדְבָּר יִסְתֵּל מִסְעִיָּהּ עַל יֵא
וְהָעֵלִיתִי מִמִּצְרַיִם וְיִאמְרוּ לְמֹת
הָעֵלִיתִי מִמִּצְרַיִם:
שְׁמוֹת יֵא
14. וְכִלְדָּאֵם וְכִלְדָּאֵם וְכִלְדָּאֵם
לְשֹׁת מִקְרָה בִּי מִיֵּד הָדוּחַ
וְיִאמְרוּ לְמֹת מִשְׁה מִיֵּד הָדוּחַ
עַל מִשְׁה מִתְּשֹׁק אֵת:
שְׁמוֹת יֵא

רבינו גרשום

אילו באו עליה ב' אחר של
ברכה ואחר ברכה ששארש
שלא אכל בדרכה אלא נתון
הלום) וכן שאלה ואם זה
האחרון (שבעלה) נתון ב' כאלו
אכל שאלה אלא על מילה
אם ארעול ואמר על אמה
כר אלא דארי פגומה נתון ב' ותו
אם שכבר במיחויא היא בעל
נ' שלמה נתון ב' וכושט: תמינ':
נמצא אחרים פהו [תוס' ב']
קושה קושטא פהו [תוס' ב']
שלמות חמור מן
הפגומה בעצמה שנתון ב' שקל
וח' ק: [בן מציל] [באבותיו]
וכ' רבנן וכו' ארעול וזה עשר
רש"י וכו' כמיהא כתררה אם יאמר
אורי גוי עשיל כל אורש
פעמים [שנסח] אלא בשאר
ברקביה' לא נזורה עליהן נזורה
שיפלו ממכרד ער שאמור שול
הרע על אורש: [בן מציל] ער
השולח: ונעשו אורש מאה קא
במילאיתו: כשמיא ענות
כמו שפסקתה מדות הלכיל יצר
לז' פורע עמנו: ער עליה ואמנתי:
רדכתיב ימנו: ער עליה ונזורה
בשמים אורש אורכלי ושיבשה
[אורי]: אלא אמנתי כמיהא על
הוינו על הכית בשרא: כ' אורי
והוינו וויאלי ער אורי אורי

(א) עי' תוס' כאן בד"ה חילו.

ואילו באו עליה שנים אחד שלא כדרכה. תחילה ואח"כ בא עליה זה כדרכה לדכמי הוא בתולה ואית לה קנס ויאמרין זה שבעל פגומה לדיכא בזאת כולי האי ידיב ג' סלעים ואילו בעל בתולה שלימה לא ידיב נמי אלא תמשים אבל השתא גבי פגומה איכא חילוק דהדיב דמי בזאת לשלימה טפי מפגומה: מורה שני

אילו באו עליה שנים אחד שלא כדרכה
ואחד כדרכה יאמרו בעל פגומה חמשים
בעל שלמה חמשים א"ל אביי אי הכי גבי
עבד נמי יאמרו עבד בריא שלשים עבד מוכה
שחין שלשים אלא אמר אביי אמר קרא ^אתחת
אשר עינה ^במכלל דאיכא בושת ופגם רבא
אמר דאמר קרא ונתן האיש השוכב עמה
וגו' הנאת שכיבה חמשים מכלל דאיכא
מילתא אחריתי ומאי ניהו בושת ופגם:
מתני' ^אבמוציא שם רע להקל ולהחמיר כיצד
אחד שהוציא שם רע על גדולה שבכהונה
ועל קטנה שבישראל נותן מאה סלע נמצא
האומר בפיו חמור מן העושה מעשה ^בשכן
מצינו שלא ^גנתחתם גזר דין על אבותינו
במדבר אלא על לשון הרע שנאמר ^דוינסו
אותי זה עשר פעמים וגו': גמ' ממאי דלמא
משום דקא גרים לה קטלא דכתיב ^היאם אמת
היה הדבר וגו' והוציאו את הנערה וגו' אמר
רבא אמר קרא ^וכי הוציא שם רע על שם רע
שהוציאו: וכן מצינו שלא נתחתם גזר דין
וכו': ממאי דלמא דאכתי לא ^זמלא סאתן
^חדאמר רב המנונא אין הקב"ה נפרע מן האדם
עד שתתמלא סאתו שנאמר ^טבמלאת ספקו
יצר לו ^יאמר ר"ל אמר קרא וינסו אותי זה
עשר פעמים על זה נתחתם גזר דין: ^{יא}תניא
א"ר אלעזר בן פרטא בוא וראה כמה גדול כח
של לשון הרע מנלן ממרגלים ומה המוציא

שם רע על עצים ואבנים כך המוציא שם רע על חבריו על אחת כמה וכמה ממאי דלמא משום דר' חנינא בר פפא ^אדאמר רבי חנינא בר פפא דבר גדול דברו מרגלים באותה שעה דכתיב ^בכי חזק הוא ממנו ^ואל תיקר ^זכי חזק הוא ממנו אלא ממנו כביכול ^חבעל הבית אין יכול להוציא כליו משם אלא אמר רבה אמר ר"ל אמר קרא ^יוימותו האנשים מוציא דבת הארץ רעה על דבת הארץ שהוציאו תניא אמר ר' יהודה עשר נסיונות ניסו אבותינו להקב"ה ^טשנים בים ושנים במים שנים במן שנים בשליו אחת בעגל ואחת במדבר פארן שנים בים אחת בירידה ואחת בעלייה בירידה דכתיב ^טהמבלי אין קברים במצרים בעלייה דרר הונא דא"ר הונא ישראל שבאותו הדור מקמני אמנה היו כדרבה בר מרי ^ידאמר רבה בר מרי מאי דכתיב ^יוימרו על ים בים סוף ויושיעם למען שמו מלמד שהיו ישראל ממרים באותה שעה ואומרים כשם שאנו עולים מצד זה כך מצרים עולים מצד אחר אמר לו הקב"ה לשר של ים פלוט אותם ליבשה אמר לפניו רבש"ע כלום יש עבד שנותן לו רבו מתנה וחוזר ונוטלה הימנו אמר לו אני נותן לך אחד ומחצה שבהם אמר לפניו רבש"ע כלום יש עבד שתובע את רבו אמר לו נחל קישון יהיה ערב מיד פלטן ליבשה דכתיב ^יויורא ישראל את מצרים מת על ^יוגו' שנים במים במרה ובפרדים במרה דכתיב ^יויבואו מרתה ולא יכלו לשותות וכתיב ^יוילן העם על משה בפרדים דכתיב ^יברפדים ואין מים לשותות וכתיב ^יוירב העם עם משה שנים במן דכתיב

למדבר מזל אחד זה כשם שאנו עולין מזל זה ובאנו למדבר כך מזרים עולין מזל אחד מן המדבר וירדפו אחרינו ושיגו כי סבורים שלא יעברו המזריים בים אלא יבאו מזל אחד ובהכי ינחא הא דכתיב (במדבר לג) ויסעו ממרה וגו' וימונו על ים סוף ואם עברו רוחם הים עד עבר הים מזל אחד הילך פגעו עוד בים וכי חזרו לאחוריהם אלא ש"מ לאחר שנסעו בצורך הים ויבאו כמו קל ללורך הים לדמים מזרים שמזרים כמו קל ללרוח דרומית של א"י קרוב לטוף דרומית לזד מערב ויטולם מפסיק בין מזרים ובין א"י והים מן מזל דרומית של מזרים ממזרח למערב ואסעו להלך הים מנפולן הים שפסוק דרומית של מזרים ואח"כ יבאו לאחר שהלכו כחצי גורן עגולה ויבאו בצד כפוני שלהם שהיא דרומית של ארץ אדום ומזרחית של ארץ מזרים ואח"כ הלכו קצת ימים עד מרה ואח"כ היו עדיין אצל הים וכשהתכנסו ליכנס לא"י לא הוזכרו לעבור הים אלא סיבצו ארץ אדום וארץ מואב שהם צדדרומית של א"י ומזרחית של מזרים: **אחד** ובהצה שבהם. במזרים כתיב (שמות יד) שש מאות רכב בחור ובסיקרא כתיב (שופטים ד) תשע מאות רכב וכל גב דכתיב (שמות יד) כל רכב מזרים לא קא חשיב אלא השרים [שם] של ארץ המזרים הריה נגלה אחר השש מאות רכב ומליטם של סיקרא יהוה ומליטם אחר התשע מאות רכב חרול ואם חיל אנשים בזה ויתר מזה אינו חושש:

תם עוד: פלוט אותם ליבשה. כשהם מתים: [שנים במים] במרה ובפידים. וקשיא לי מ"ט לא קא חשיב מים דמדבר צין:

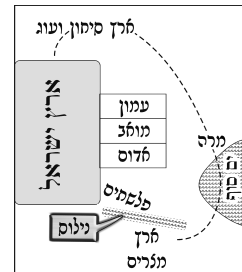
(לעיל) הוּן אֵלֶּה שְׁנֵי כְּתוּבֵי הַבַּיִן בְּאַחֵד. וְאִם מִה עֵינֵי זֶה לִשְׁנֵי כְּתוּבֵי הַבַּיִן כְּאַחֵד כִּיּוֹן דְּגַבִּי שְׂדֵה מִקְנֵה אִיכָא ג"ש לְמִילָךְ חוּמַשׁ מִשְׁדֵּה אַחְזֵה וּגְבִי מִקְדָּשׁ צִית לִיכָא ג"ש וְשִׁמְאָה הִכָּא לְכַתִּיב וְהַעֲרִיךְ גְּבִי מִקְדָּשׁ צִית כְּמֵאֵל דְּכַתִּיב וְחַשְׁבִּי ג"ש אִלּוּ שִׁמְאָה אִלּוּ דְקִרִי וְחַשְׁבִּי שִׁיב אִלּוּ ג"ש גְּמוּרָה אֲשֶׁר־אִלּוּ דְקִרִי לִיָּה לִיָּה הַסֵּפֶר ג"ש וְהִנֵּי אֲשַׁכְּחִי צִפְ"ק דְּצִ"ק (דף י:) גְּבִי נֶאֱמַר שְׂדֵה לְמַעֲלֵה וְנֶאֱמַר שְׂדֵה לְמַטֵּה קִרִי לִיָּה הַסֵּפֶר ג"ש וְאִלּוּ דְלִיָּנוּ ג"ש גְּמוּרָה אִלּוּ שִׁמְאָה אִלּוּ מִסּוּס לְכַתִּיב קוּדֶשׁ גְּבִי מִקְדָּשׁ גְּבִי מִקְדָּשׁ אַחְזֵה וְכַתִּיב נִמִּי קוּדֶשׁ גְּבִי מִקְדָּשׁ צִית וְקוּדֶשׁ קוּדֶשׁ ג"ש גְּמוּרָה הִיא מִשְׁ"ה קִרִי לִיָּה צ' כְּתוּבֵי הַבַּיִן כְּאַחֵד: כְּאַחֵד: בּוֹשֶׁת הִכָּה צִפִּי הַמִּבְיִישׁ וְהַמִּתְבִּיִישׁ. וּפֻגַם מִפְרַשׁ כְּכַתּוּבֹת (דף מ:) אֲזוּמִדִּים כְּמֵה אֵלֶּם רוּחָה לִיתָן בְּשַׁפְתֵּה צְבוּלֵה יוֹתֵר מְצוּלֵה לְהַשִּׁיחַ לְעֻצְדוֹ שְׂעֵשֶׂה לוֹ קוֹרֶת רוּחַ:

אילו באו עליה שנים אחד בדרכה
ואחד שלם בדרכה. פרש"י

גזר דין על אבותינו
הרע שנאמר ^ווינסו
גו' גמ' ממאי דלמא
לא דכתיב ^וואם
את הנערה וגו' אמר
א שם רע על שם רע
ולא נתחתם גזר דין
תי לא ^ומלא סאתן
הקב"ה נפרע מן האדם
נאמר ^ובמלאת ספקו
קרא וינסו אותי זה
חתם גזר דין: ^זתניא
א וראה כמה גדול כח
מרגלים ומה המוציא
על אחת כמה וכמה
א בר פפא דבר גדול
ל תיקרי ^חכי חזק הוא
כליו משם אלא אמר
הארץ רעה על דבת
ותינו להקב"ה ^טשנים
ת במדבר פארן שנים
י אין קברים במצרים

כשם שאנו עולין מצד זה (אמר) טני אמנה היו כדרבה
בד מצרים עולין מצד אחר. ים סוף וישיעם למען

יש לתמוה איך היו ישראל יצא בזהו הדור
כ"כ מקטני אמונה שסברו שכן יעשה
הקב"ה נסים למצרים להעבירם מארצם
לא"י ואומר ר' בשם אביי דבי שמואל
שישראל לא עברו הם לרחוב מזד זה
לזה שא"כ היו ממנהיגים ללכת אל א"י
אלא רצועה אחת עברו בים לאורך
הים עד שפנו למדבר לזד אחד כי לא
היו יכולין ללכת ממזל זד אל זד יעברו
הים ומצרים היו להם מיימים ומשמאלם
לפיכך עברו הים רצועה אחת עד שפנו



סל

מיימין של הקב"ה: תוס' ד"ה אֵילָן בְּאוֹר ב' בדרבנן תחילה ב'. ונ"ב ודרך התלמוד להקדים הן תחלה בין מחכיו לשאין מחכיו והוה ליה קדמין אין מחכיו כמו דאמר לא חלקת בין שוגג למזיד. הר גליון. פי' מאותו צד שנכנסו ב' ישראל לא עברו את הים מעבר לעבר שהן נכנסו בצד אחד ויצאו בצד סביב (כזה) ואמרו ישראל כשם שאנו עולין מצד זה כך מצרים עולין מצד אחר במקום שנכנסו ויו

יש בערכין פרק שלישי ערכין

פז.

עין משפט
נר מצוה

בא א מ"י פ"ב מהל' נערה
 בתולה ה' ג [ופ"ג הלכה
 א]:
בב [מ"י פ"ז מהלכות דעות הלכה
 א]:

מוסף רש"י

[illegible]

שינויי נוסחאות

[illegible]

שיטה מקובצת

[illegible]